

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Traducerea și permisiunea de republicare au fost oferite sub autoritatea Direcției Generale Agent Guvernamental, Ministerul Justiției al Republicii Moldova (justice.gov.md). Permisuniunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

The present text and the authorisation to republish were granted under the authority of the Governmental Agent's General Department from the Ministry of Justice of the Republic of Moldova (justice.gov.md). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées sous l'autorité de la Direction générale de l'Agent gouvernemental du Ministère de la Justice de la République de Moldova (justice.gov.md). L'autorisation de republier cette traduction a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

SECȚIA A PATRA

CAUZA OFERTA PLUS SRL c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 14385/04)

HOTĂRÂRE
(satisfacție echitabilă)

STRASBOURG

12 februarie 2008

DEFINITIVĂ

07/07/2008

Această hotărâre poate fi subiect al revizuirii editoriale.

În cauza Oferta Plus SRL c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a Patra), în Camera compusă din:

Nicolas Bratza, *Președinte*,
 Josep Casadevall,
 Giovanni Bonello,
 Kristaq Traja,
 Stanislav Pavlovski,
 Lech Garlicki,
 Ján Šikuta, *judcători*

și Fatoș Aracı, *Grefier adjunct al Secției*,

Deliberând la 22 ianuarie 2008 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 14385/04) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către SRL „Oferta Plus”, o întreprindere de naționalitate din Republica Moldova („reclamantul”), la 13 aprilie 2004.

2. Într-o hotărâre pronunțată la 19 decembrie 2006 („hotărârea principală”), Curtea a constatat că a avut loc o încălcare a drepturilor întreprinderii reclamante garantate de articolul 6 § 1 al Convenției și articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție ca urmare a neexecutării unei hotărâri judecătorești definitive urmată de casarea abuzivă a acesteia și că a avut loc o violare a articolului 34 al Convenției ca urmare a procedurilor penale inițiate împotriva conducătorului întreprinderii reclamante cu scopul de a-l determina să renunțe la această cerere la Curte, precum și ca urmare a imposibilității reprezentantului reclamantului de a discuta cu conducătorul întreprinderii reclamante fără a fi separați de un perete de sticlă (a se vedea *Oferta Plus S.R.L. v. Moldova*, nr. 14385/04, 19 decembrie 2006).

3. Deoarece chestiunea cu privire la aplicarea articolului 41 al Convenției nu era gata pentru decizie, Curtea a rezervat-o și a invitat Guvernul și reclamantul să prezinte, în termen de trei luni, observațiile lor scrise cu privire la acea chestiune.

4. Atât reclamantul, cât și Guvernul au prezentat observații.

ÎN FAPT

5. Reclamantul, Oferta Plus SRL, este o întreprindere de naționalitate din Republica Moldova.

1. Contextul cauzei

6. Contextul acestei cauze se referă la o serie de angajamente contractuale complexe asumate în anul 1997 cu privire la importul energiei electrice din Ucraina în Moldova, care implicau, pe lângă reclamant, o companie moldovenească de stat de distribuire a energiei electrice, numită „Moldtranselectro”, o companie ucraineană de stat de distribuire a energiei electrice și o companie ucraineană privată. Acordul la care compania Oferta Plus era parte, prevedea *inter alia* că ea va plăti companiei ucrainene private energia electrică livrată companiei Moldtranselectro în dolari americani („USD”), iar, ulterior, companiei Oferta Plus i se va plăti costul energiei de către Moldtranselectro în lei moldovenești („MDL”), conform ratei oficiale de schimb la ziua plății.

7. La date nespecificate, în perioada anilor 1997 și 1998, reclamantul a plătit 33 milioane de dolari americani pentru energia electrică livrată companiei Moldtranselectro din Ucraina.

8. La o dată nespecificată, Moldtranselectro a plătit reclamantului MDL 189,869,277.

9. La 3 martie 1998, Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 243, prin care a autorizat Ministerul Finanțelor să emită Obligațiuni Trezoreriale Nominative în favoarea companiilor private pentru plata datoriilor instituțiilor bugetare pentru energia electrică importată.

10. La 25 martie 1998, Moldtranselectro a adresat o scrisoare Ministerului Finanțelor prin care a solicitat emiterea unei Obligațiuni Trezoreriale Nominative („Obligațiune Trezorerială”) în valoare de MDL 20 milioane în favoarea companiei Oferta Plus.

11. La 27 martie 1998, Ministerul Finanțelor a emis o Obligațiune Trezorerială în valoare de MDL 20 milioane în favoarea reclamantului, care urma să fie plătită până la 10 iulie 1998. Obligațiunea Trezorerială prevedea că reclamantul trebuia să prezinte Ministerului Finanțelor cu cel puțin 10 zile bancare înainte de data plății. De asemenea, ea prevedea că Moldtranselectro trebuia să prezinte, până la acea dată, Ministerului Finanțelor, documente care să confirme livrarea energiei electrice instituțiilor bugetare.

12. Reclamantul a prezentat Obligațiunea Trezorerială Ministerului Finanțelor cu zece zile bancare înainte de data plății. Totuși, ultimul a refuzat să plătească pe motiv că Moldtranselectro nu a prezentat probe cu privire la plata de către Oferta Plus a energiei electrice importate.

2. Procedurile judiciare dintre Oferta Plus și Ministerul Finanțelor și procedurile ulterioare de executare

13. În luna octombrie a anului 1998, reclamantul a inițiat o acțiune civilă împotriva Ministerului Finanțelor și Moldtranselectro. În apărarea sa, Ministerul Finanțelor a invocat motivele expuse în paragraful 12 de mai sus, iar Moldtranselectro și-a declinat orice responsabilitate.

14. La 27 octombrie 1999, Judecătoria Economică de circumscripție Chișinău a pronunțat o hotărâre în favoarea reclamantului, confirmând dreptul acestuia de a i se plăti MDL 20 milioane de către Ministerul Finanțelor conform Obligațiunii Trezoreriale. Instanța judecătorească și-a întemeiat hotărârea pe constatarea că Oferta Plus a plătit pentru energia electrică livrată Moldtranselectro din Ucraina, în conformitate cu acordul dintre ele, și că energia electrică a fost consumată de instituțiile bugetare. Instanța a considerat că simplul fapt că Moldtranselectro nu și-a îndeplinit obligațiile sale prevăzute de Obligațiunea Trezorerială nu era suficient pentru exonerarea Ministerului Finanțelor de obligația de a plăti. Instanța a mai decis să exonereze Moldtranselectro de orice responsabilitate.

15. Deoarece apelul Ministerului Finanțelor a fost respins la 25 noiembrie 1999 pe motivul neplății taxei de stat, în luna noiembrie a anului 1999, pentru executarea hotărârii judecătorești din 27 octombrie 1999, reclamantului i-a fost eliberat un titlu executoriu.

16. La 14 februarie 2000, reclamantul a solicitat oficial executorului judecătoresc să inițieze procedura de executare a titlului executoriu.

17. La 27 aprilie 2000, Ministerul Finanțelor a solicitat repunerea în termenul de depunere a apelului împotriva hotărârii din 27 octombrie 1999, cererea lui fiind admisă. Cererea de apel a fost examinată în fond și respinsă prin decizia Colegiului de Apel al Judecătoriei Economice a Republicii Moldova la 4 octombrie 2000. Ministerul Finanțelor a depus o cerere de recurs, reiterând că Moldtranselectro nu și-a îndeplinit obligațiile prevăzute de Obligațiunea Trezorerială.

18. La 7 februarie 2001, Curtea Supremă de Justiție a respins recursul și a menținut hotărârile judecătorești din 27 octombrie 1999 și 4 octombrie 2000. Ea a constatat că era indisputabil că Oferta Plus a plătit pentru energia electrică livrată din Ucraina către Moldtranselectro și că aceasta a fost *inter alia* consumată de instituțiile bugetare. Omisiunea Moldtranselectro, care era o întreprindere de stat, de a-și îndeplini obligațiile față de Ministerul Finanțelor de a prezenta documentele solicitate de acesta, nu putea afecta drepturile reclamantului, care a plătit pentru energia electrică livrată din Ucraina. Instanța judecătorească a notat că Obligațiunea Trezorerială nu conținea prevederi care ar face plata dependentă de executarea obligațiilor Moldtranselectro față de Ministerul Finanțelor. Instanța, de asemenea, a notat că reclamantul a solicitat de multe ori Ministerului Finanțelor plata, însă Ministerul a refuzat, solicitând documentele care ar fi trebuit prezentate de Moldtranselectro. Instanța a considerat că această cerință a Ministerului

Finanțelor era ilegală și a notat că, conform legii, Moldtranselectro ar fi trebuit să prezinte documentele.

19. În luna martie a anului 2001, ca urmare a cererii Ministerului Finanțelor, Procuratura Generală a depus recurs în anulare la decizia Curții Supreme de Justiție, care era irevocabilă. La 7 mai 2001, Plenul Curții Supreme de Justiție a respins recursul în anulare și a menținut hotărârile judecătorești pronunțate în favoarea reclamantului. El a constatat, *inter alia*, că, atât în cadrul procedurilor din instanțele ierarhic inferioare, cât și în cadrul celor din Plenul Curții Supreme de Justiție, s-a stabilit că energia electrică a fost livrată instituțiilor bugetare în volum ce depășește MDL 20 milioane. Faptul că Moldtranselectro nu și-a executat obligațiile față de Ministerul Finanțelor nu putea influența dreptul reclamantului de a fi plătit.

20. La 19 iunie 2003, reclamantul a cesionat o parte din creanțele sale față de Ministerul Finanțelor, în mărime de MDL 291,801, unei companii terțe.

21. Deoarece hotărârea din 27 octombrie 1999 nu era încă executată, la 26 decembrie 2003, la cererea reclamantului, Ministerul Finanțelor a fost de acord să încheie un acord prin care Ministerul urma să plătească 2 milioane MDL lunar, în perioada lunilor ianuarie – octombrie ale anului 2004, în schimbul angajamentului reclamantului de a nu iniția proceduri pentru obținerea despăgubirilor.

22. În perioada lunilor ianuarie și martie ale anului 2004, Ministerul a plătit reclamantului MDL 4 milioane.

23. La o dată nespecificată, Ministerul a plătit 291,801 MDL companiei terțe (a se vedea paragraful 20 de mai sus).

24. Ulterior, Ministerul Finanțelor a stopat plățile, iar la 14 aprilie 2004 reclamantul a informat Agentul guvernamental că a depus o cerere la Curte, invocând neexecutarea hotărârii judecătorești.

25. La 26 aprilie 2004, Agentul guvernamental a informat Ministerul Finanțelor despre cererea reclamantului la Curte și a cerut acestuia „să întreprindă toate măsurile pentru evitarea unei sentințe de condamnare a statului de către Curte și periclitarea imaginii statului”.

26. La 11 mai 2004, Ministerul Finanțelor a plătit reclamantului MDL 1 milion. După această dată, toate plățile au fost stopate. Nicio plată nu a mai fost efectuată după această dată.

3. Revizuirea hotărârii judecătorești irevocabile din 7 februarie 2001

27. La 7 iunie 2004, Ministerul Finanțelor a adresat o scrisoare Procuraturii Generale, informând-o, *inter alia*, că el consideră hotărârea judecătorească pronunțată în favoarea reclamantului ilegală, dar că s-a conformat acestei hotărâri parțial, pentru ca Oferta Plus să nu depună o cerere la Curte. Agentul guvernamental a informat Ministerul Finanțelor că Oferta Plus a depus deja o cerere la Curte. Ministerul a solicitat opinia Procuraturii Generale pe marginea acestei chestiuni.

28. La 8 iunie 2004, Procuratura Generală a răspuns în scris Ministerului Finanțelor următoarele:

„...în procesul examinării dosarului în judecătorie [între reclamant, Moldtranselectro și Ministerul Finanțelor] SRL „Oferta-Plus” și ÎS Moldtranselectro au prezentat avizele în sumă de MDL 15,608,692, dintre care la 24 aprilie 1998 au fost efectuate achitări reciproce în sumă de MDL 6,226,504.

Alte probe care confirmă îndeplinirea de către „Oferta Plus” a obligațiilor sale în conformitate cu acordul [din 1997] nu au fost prezentate. În pofida faptului dat judecătoria a pronunțat hotărârea judecătorească în favoarea sa.

În legătură cu aceasta Procuratura Generală a numit revizia tematică pe faptul livrării resurselor energetice și achitărilor reciproce între SRL „Oferta Plus”, ÎS „Moldtranselectro” și organizațiile bugetare. În baza materialelor reviziei Procuratura Generală va adopta hotărârea definitivă pe cazul dat, despre ce Ministerul Finanțelor va fi informat suplimentar.”

O încercare de a face această revizie tematică a fost făcută în luna august a anului 2004 de către un reprezentant al Ministerului Finanțelor, la cererea Procuraturii Generale. Totuși, această revizie a fost lipsită de succes, din cauză că, în conformitate cu legislația cu privire la contabilitate, reclamantul a distrus documentele contabile după 3 ani.

29. Ministerul Finanțelor nu a așteptat un răspuns final de la Procuratura Generală și, la 15 iunie 2004, a depus la Plenul Curții Supreme de Justiție o cerere de revizuire a hotărârilor judecătorești pronunțate în favoarea reclamantului. Cererea făcea referire la articolul 449 al Codului de procedură civilă, dar nu specifica vreun motiv pentru revizuire.

30. La 12 iulie 2004, reclamantul a prezentat Curții Supreme de Justiție referința la cererea de revizuire, în care a menționat, *inter alia*, că Ministerul Finanțelor nu a indicat vreun motiv pentru revizuire, că cererea de revizuire a fost depusă cu omiterea termenului și că, dacă cererea va fi admisă, acest lucru va constitui o violare a principiului securității raporturilor juridice.

31. La aceeași dată, în urma unei ședințe la care Ministerul Finanțelor a fost reprezentat de către adjunctul Procurorului General, Plenul Curții Supreme de Justiție a admis cererea de revizuire. Plenul a casat hotărârile judecătorești pronunțate în favoarea reclamantului și a indicat rejudecarea cauzei. El s-a bazat pe scrisoarea Procuraturii Generale din 8 iunie 2004 (a se vedea paragraful 28 de mai sus), care a fost prezentată de către Minister în ședință. Plenul a considerat scrisoarea un fapt sau o circumstanță nouă și esențială, care nu a fost și nici nu putea fi cunoscută anterior, în sensul articolului 449 lit. c al Codului de procedură civilă. Îndeosebi, Plenul a considerat nouă și esențială constatarea Procuraturii Generale conform căreia „până la 24 aprilie 1998 numai MDL 6,226,504 au fost plătiți”. Curtea Supremă de Justiție nu s-a referit în hotărârea sa la obiecțiile formulate de reclamant.

4. Rejudecarea cauzei

32. La 3 noiembrie 2004, Curtea de Apel Economică a avut o ședință după redeschiderea procedurilor. Spre deosebire de primul set de proceduri, Moldtranselectro a luat partea Ministerului Finanțelor și a declarat că acțiunea companiei Oferta Plus trebuie respinsă, deoarece ea (Moldtranselectro) a plătit deja toată datoria pentru energia electrică livrată, inclusiv MDL 20 milioane prevăzuți în Obligațiunea Trezorerială, prin plata către Oferta Plus a MDL 189,869,272 la o dată nespecificată.

Instanța judecătorească a admis acțiunea reclamantului și a indicat Ministerului Finanțelor să-i plătească acestuia MDL 20 milioane în conformitate cu Obligațiunea Trezorerială. Ea și-a întemeiat hotărârea pe faptul că livrarea energiei electrice și prețul energiei electrice livrate nu au fost contestate de către părți. Referindu-se la energia electrică livrată instituțiilor bugetare, instanța a constatat că, până la 1 martie 1998, acestea au consumat energie electrică în valoare de MDL 27,551,000, importată din Ucraina cu participarea companiei Oferta Plus.

În opinia instanței, Obligațiunea Trezorerială a constituit o obligație incontestabilă a Ministerului Finanțelor față de Oferta Plus, care nu putea fi condiționată de îndeplinirea obligațiilor de către partea terță.

Referindu-se la argumentele Moldtranselectro cu privire la plata către reclamant a MDL 189,869,272, instanța a constatat că suma reprezenta USD 33,133,404 la data livrării energiei electrice, dar nu la data efectuării plății de MDL 189,869,272. Instanța de judecată a constatat că, la data efectuării plății sumei menționate mai sus de către Moldtranselectro, USD 33,133,404 valorau MDL 210,692,688.

Referindu-se la sumele indicate de Procuratura Generală în scrisoarea sa din 8 iunie 2004, care a constituit motivul revizuirii hotărârii judecătorești irevocabile din 27 octombrie 1999 (a se vedea paragraful 28 de mai sus), instanța a constatat că acele cifre se refereau la o chestiune complet diferită și că erau irelevante pentru examinarea acestei cauze.

Ministerul Finanțelor a depus recurs la această hotărâre la Curtea Supremă de Justiție.

33. La 10 februarie 2005, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul Ministerului Finanțelor și a respins acțiunea reclamantului împotriva Ministerului. Deși nu a contestat constatările primei instanțe (a se vedea paragraful precedent) și deși a confirmat că energia electrică a fost livrată către Moldtranselectro și consumată, *inter alia*, de către instituțiile bugetare, instanța judecătorească a făcut propriile calcule direct în USD, fără a converti sumele bănești în MDL, și a ajuns la concluzia că întreaga datorie a statului către întreprinderea reclamantă a fost stinsă prin plata a MDL 189,869,272 de către Moldtranselectro către reclamant. Curtea Supremă de Justiție a mai obligat reclamantul la plata taxei de stat, în mărime de MDL 600,000.

34. La 17 martie 2005, Ministerul Finanțelor a depus la Curtea de Apel Economică o cerere de restituire a MDL 5,291,801, care au fost plătiți în conformitate cu hotărârea judecătorească din 7 februarie 2001. Reclamantul a declarat, *inter alia*, că cererea respectivă a fost depusă tardiv și că, în orice caz, suma de MDL 291,801 nu i-a fost niciodată plătită lui, ci unei terțe persoane (a se vedea paragrafele 20 și 23 de mai sus).

35. Printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă din 29 septembrie 2005, Curtea Supremă de Justiție a admis cererea Ministerului Finanțelor. Ea a respins argumentele reclamantului cu privire la tardivitatea cererii și a ignorat argumentele cu privire la faptul că 291,801 MDL au fost plătiți unei terțe persoane.

5. Faptele cu privire la pretențiile reclamantului formulate în temeiul articolului 34 al Convenției

36. La 19 octombrie 2004, Procuratura Generală, după ce a examinat scrisoarea Ministerului Finanțelor din 7 iunie 2004 (a se vedea paragraful 27 de mai sus), a inițiat o urmărire penală împotriva întreprinderii reclamante și a directorului Moldtranselectro, învinuindu-i de sustragerea, în proporții deosebit de mari, a proprietății de stat. Procuratura Generală a făcut referire la rezultatele reviziei pe care a încercat s-o facă în luna august a anului 2004 (a se vedea paragraful 28 de mai sus), și a declarat, *inter alia*, că, în conformitate cu rezultatele acelei revizii, Oferta Plus nu a plătit pentru electricitatea livrată instituțiilor bugetare.

37. La 15 aprilie 2005, directorul reclamantului („C.T.”) a fost interogat de către Procuratura Generală.

38. La 20 aprilie 2005, biroul reclamantului a fost percheziționat și câteva documente au fost ridicate.

39. La 25 octombrie 2005, urmărirea penală a fost încetată. Procurorul responsabil de dosarul penal a constatat în ordonanța sa de încetare a urmăririi penale următoarele:

„În conformitate cu probele obținute în urma reviziei, în perioada anilor 1997-2000, datoria Moldtranselectro către Oferta Plus constituia MDL 202,644,866

Materialele acumulate [pe parcursul urmăririi penale] și a reviziei dovedesc existența datoriei Moldtranselectro față de Oferta Plus pentru energia electrică livrată. Transferul [a 5 milioane MDL de către Ministerul Finanțelor] în conturile Ofertei Plus a fost făcut în conformitate cu hotărârile judecătorești.

Luând în considerație probele acumulate [procurorul constată] că în acțiunile factorilor de decizie ai Oferta Plus lipsesc elementele infracțiunii [sustragere în proporții deosebit de mari din avutul proprietarului] sau semnele unei alte infracțiuni.”

40. La 8 decembrie 2005, toate conturile bancare ale reclamantului au fost sechestrate de către executorul judecătoresc pentru a asigura restituirea a MDL 5,291,801. Compania a trebuit să-i concedieze pe toți angajații săi, cu excepția lui C.T.

41. La 15 februarie 2006, Curtea a comunicat această cerere Guvernului Republicii Moldova.

42. La 26 aprilie 2006, adjunctul Procurorului General a anulat ordonanța din 25 octombrie 2005. El a menționat, *inter alia*, că, la 1 ianuarie 2001, datoria Moldtranselectro față de reclamant pentru energia electrică livrată era de MDL 38,454,671. El a argumentat că, deși Oferta Plus a plătit partenerului ucrainean mai mult de MDL 20 milioane pentru energia electrică livrată Moldtranselectro, se pare că energia pentru care el a plătit nu a fost livrată exclusiv instituțiilor bugetare. De asemenea, el a notat că Oferta Plus a transferat o parte din creanță unor companii terțe în schimbul banilor și bunurilor. El a solicitat, în special, ca o comisie rogatorie internațională să fie trimisă în Ucraina, iar registrele contabile ale reclamantului să fie ridicate.

43. La 11 mai 2006, C.T. a fost recunoscut drept bănuț. Într-o ordonanță din aceeași zi, a fost subliniat faptul că, la 1 ianuarie 2001, datoria Moldtranselectro față de Oferta Plus pentru energia electrică livrată era de MDL 38,454,671. Totuși, energia electrică pentru care Moldtranselectro datora această sumă nu a fost livrată instituțiilor bugetare.

44. La 9 august 2006, un procuror a adoptat o ordonanță prin care C.T. a fost oficial învinuit de sustragerea a MDL 5 milioane și tentativă de sustragere a MDL 15 milioane. Învinuirile împotriva lui au fost bazate pe faptul că energia livrată Moldtranselectro, pentru care reclamantul a plătit unei companii ucrainene private, nu a fost consumată de instituțiile bugetare. Acuzarea a afirmat că Obligațiunea Trezorerială putea fi eliberată de către Ministerul Finanțelor numai pentru energia livrată instituțiilor bugetare. Contrar acelei prevederi, Moldtranselectro a solicitat Ministerului Finanțelor, la 25 martie 1998, să emită o Obligațiune Trezorerială în folosul companiei Oferta Plus și o astfel de obligațiune a fost emisă de către Ministerul Finanțelor la 27 martie 1998.

Ulterior, Oferta Plus, în persoana V.L., fostul său director, folosindu-se de un mediu favorabil creat companiei sale prin acțiunile ilegale ale Moldtranselectro și încercând să obțină 20 milioane lei, a inițiat o acțiune civilă împotriva Ministerului Finanțelor și, în lipsa probelor că energia electrică a fost livrată instituțiilor bugetare, a obținut ilegal hotărârile judecătorești pronunțate în favoarea sa.

Totuși, V.L. nu a putut finaliza intenția sa criminală de a sustrage MDL 20 milioane din cauza unor circumstanțe care nu au depins de voința lui (el a fost ucis).

Intenția criminală de a sustrage MDL 20 milioane a fost continuată de către C.T., conducătorul actual al companiei Oferta Plus.

În pofida faptului că, la 23 mai 2002, Moldtranselectro datora companiei Oferta Plus numai MDL 3,948 și 49 bani, C.T. a continuat intenția criminală prin solicitarea repetată către Ministerul Finanțelor de a executa hotărârea judecătorească din 27 octombrie 1999. Ca rezultat, la 27 decembrie 2003,

Ministerul Finanțelor a încheiat un acord cu el și a transferat mai târziu MDL 5 milioane către Oferta Plus.

Mai târziu, C.T. a transferat banii în contul unei companii terțe, care, de asemenea, aparținea lui, de unde au fost transferați în contul personal al soției sale, care i-a retrans în numerar.

Referindu-se la redeschiderea procedurilor care au urmat după hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție din 12 iulie 2004, procurorul a notat că, în pofida faptului că cunoștea că Oferta Plus nu a plătit pentru energia electrică livrată instituțiilor bugetare, C.T. a reușit să obțină pronunțarea de către prima instanță a unei hotărâri judecătorești în favoarea Oferta Plus. C.T. a prezentat probe care, deși confirmau plata pentru energia electrică, nu dovedeau că energia electrică a fost livrată instituțiilor bugetare.

45. De asemenea, la 9 august 2006, potrivit reclamantului, ofițerul de urmărire penală Eugen Bîcu i-ar fi spus lui C.T. că urmărirea penală împotriva sa nu ar fi fost pornită dacă el s-ar fi mulțumit cu MDL 5 milioane.

46. La aceeași dată, C.T. a fost reținut și Judecătoriei Buiucani i-a fost trimis un demers de aplicare față de el a arestului preventiv pe un termen de 30 de zile.

47. Un mandat de arest pe o perioadă de 30 de zile a fost eliberat de către judecătorul de instrucție al Judecătoriei Buiucani în aceeași zi. Judecătorul a constatat, *inter alia*, că C.T. a încercat să influențeze un martor. El s-a bazat pe descifrarea unei convorbiri telefonice din 12 mai 2006 care, totuși, niciodată nu a fost transmisă apărării, în pofida solicitării acesteia.

48. C.T. a depus recurs la decizia de eliberare a mandatului de arest și a declarat, *inter alia*, că urmărirea penală împotriva sa constituie o formă de presiune pentru a determina Oferta Plus să renunțe la cererea sa depusă la Curte. El s-a plâns că lui și avocaților săi nu le-a fost permis să vadă descifrarea convorbirii telefonice, care a fost principalul motiv pentru arestarea sa, și a insistat că el nu a făcut vreo încercare de a influența vreun martor.

C.T. a mai declarat că el a devenit director al companiei Oferta Plus la sfârșitul anului 2003 și că, din această cauză, nici măcar nu a fost implicat în tranzacția dintre reclamant și Moldtranselectro și că, în orice caz, energia electrică a fost livrată Moldtranselectro, care, în acea perioadă, era o întreprindere de stat care deținea monopolul asupra distribuirii energiei electrice. Reclamantul nu putea cunoaște consumatorii finali ai energiei electrice.

49. La 15 august 2006, recursul lui C.T. a fost respins. Curtea de Apel nu a dat vreo apreciere argumentului cu privire la lipsa accesului lui C.T. la descifrarea convorbirii telefonice.

50. Între timp, la 14 august 2006, avocatul reclamantului în această cauză a depus o cerere la Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției „CCCEC”, solicitând întreveneri cu C.T.. El a notat că era

avocatul companiei Oferta Plus în procedurile la Curte și a declarat că trebuia să-l vadă pe C.T. pentru a pregăti împreună cu el observațiile care urmau să fie expediate până la 22 august 2006. El a solicitat ca întrevederea dintre ei să aibă loc fără a fi despărțiți de un perete din sticlă, deoarece el știa că un astfel de perete exista în camera pentru întrevederile dintre avocați și clienți din cadrul CCCEC. Avocatul a afirmat că atât el cât și C.T. aveau motive să creadă că discuțiile prin pereții din sticlă din camera pentru întrevederi a CCCEC erau interceptate și că ei erau convinși că urmărirea penală împotriva lui C.T. a fost inițiată pentru a descuraja Oferta Plus să mențină cererea sa la Curte. El a mai declarat că despărțirea lor printr-un perete din sticlă, mai ales în astfel de condiții, nu le-ar permite să vorbească liber și ar afecta serios posibilitatea sa de a reprezenta reclamantul la Curte. Avocatul, în continuare, a declarat că C.T. nu era o persoană violentă și că nu exista riscul ca el să-și atace avocatul. În orice caz, avocatul și-a asumat responsabilitatea pentru orice atac. Avocatul a mai afirmat că el va permite reprezentanților CCCEC să-l percheziționeze, cu excepția documentelor pe care el le avea asupra sa, pentru a se asigura că el nu are obiecte interzise.

51. După solicitări repetate prin telefon, la 18 august 2006, avocatului în sfârșit i s-a permis să-l vadă pe C.T. în camera pentru întrevederi dintre avocați și clienți a CCCEC, fiind despărțiți de pereții din sticlă. În aceste circumstanțe, C.T. a refuzat să discute orice chestiune cu privire la prejudiciul material și a solicitat avocatului său să facă același lucru, deoarece discuția s-ar fi referit la documentele contabile ale companiei.

Pe parcursul discuției cu C.T., avocatul l-a informat că învinuirea împotriva sa era contrară constatărilor instanțelor judecătorești făcute în cadrul proceselor civile dintre Oferta Plus, Ministerul Finanțelor și Moldtranselectro. În următoarea zi lucrătoare, la 21 august 2006, ofițerul de urmărire penală E. Bîcu s-a dus la arhiva Curții de Apel Economice și a luat dosarul civil. Dosarul a fost restituit instanței judecătorești la 4 septembrie 2006.

52. La 18 august 2006, după-amiază, avocatul reclamantului a sunat la biroul Agentului guvernamental și a solicitat ajutor pentru a avea întrevederi cu C.T., fără a fi despărțiți de pereții din sticlă. Cererea sa nu s-a bucurat de succes.

53. La 21 august 2006, avocatul a telefonat ofițerului de urmărire penală, solicitând încă o întrevedere cu C.T. El a reiterat cererea sa de a avea întrevederi cu C.T. fără a fi despărțiți de pereții din sticlă, însă cererea sa a fost, din nou, respinsă. Avocatului i s-a spus că condițiile pentru întrevederile dintre avocați și clienți în Izolatorul de Detenție Provizorie al CCCEC nu erau contrare legii. O întrevedere dintre avocat și C.T. a avut loc în ziua următoare.

54. În aceeași zi, CCCEC a făcut public un comunicat de presă prin care a declarat că a descoperit, pe parcursul efectuării urmăririi penale împotriva lui C.T., o schemă ilegală de sustragere a fondurilor bugetare. Un reportaj

similar, cu imagini ale lui C.T., a fost transmis în cadrul buletinului de știri din seara acelei zile la televiziunea națională.

55. La 29 august 2006, avocatul reclamantului a scris Judecătoriei Buiucani că el era reprezentantul companiei Oferta Plus în procedurile la Curte. El a declarat că, deoarece clientul său credea că urmărirea penală împotriva lui C.T. și detenția acestuia aveau drept scop descurajarea reclamantului de a menține cererea *Oferta Plus c. Moldovei* depusă la Curte, la 22 august 2006, o pretenție privind violarea articolului 34 al Convenției a fost depusă la Curte. Avocatul a notat că principala probă pe care s-au bazat instanțele judecătorești când au decis arestarea lui C.T. a fost o descifrare a unei convorbiri telefonice care se pretindea că ar fi dovedit încercarea sa de a influența un martor. Deoarece apărării lui C.T. nu i-a fost prezentată o copie a descifrării în procedurile privind arestarea preventivă, el a solicitat o copie a descifrării respective cu scopul de a o prezenta Curții pentru a susține pretenția reclamantului formulată în temeiul articolului 34.

56. La 5 septembrie 2006, cererea dlui Gribincea a fost respinsă de către Judecătoria Buiucani pe motiv că el nu a fost avocatul lui C.T. pe parcursul urmăririi penale. Instanța judecătorească, de asemenea, a notat că, în orice caz, materialele dosarului penal, de obicei, nu sunt prezentate apărării, decât dacă ofițerul de urmărire penală decide altfel.

57. La 7 septembrie 2006, urmărirea penală a fost finalizată, iar cauza a fost transmisă spre examinare în fond Judecătoriei Centru. La aceeași dată, C.T. i-a spus avocatului întreprinderii reclamante că lui i s-a spus că el va fi condamnat înainte ca Curtea să pronunțe o hotărâre în această cauză.

58. Într-o scrisoare din 29 noiembrie 2006, reprezentantul reclamantului a informat Curtea că C.T. a fost eliberat din arest la 14 noiembrie 2006.

6. Faptele cu privire la perioada care a urmat după pronunțarea hotărârii principale

59. La 4 ianuarie 2007, întreprinderea reclamantă a depus o cerere de revizuire la Curtea Supremă de Justiție cerând, *inter alia*, casarea hotărârii judecătorești din 12 iulie 2004 pe motiv că în hotărârea principală din 19 decembrie 2006 a fost constatat că acea hotărâre era contrară articolului 6 al Convenției și articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

60. Ministerul Finanțelor nu a fost de acord cu cererea de revizuire și a prezentat argumente similare celor prezentate de către Moldtranselectro în timpul redeschiderii procedurilor (a se vedea paragraful 32 de mai sus). În special, el a susținut că întreaga sumă a fost plătită întreprinderii Oferta Plus de către Moldtranselectro până-n anul 2001. În răspuns, reclamantul a prezentat argumente similare celor pe care s-a bazat Curtea de Apel Economică în hotărârea sa din 3 noiembrie 2004 prin care a respins argumentele Moldtranselectro (a se vedea paragraful 32 de mai sus).

61. Într-o hotărâre din 29 octombrie 2007, Plenul Curții Supreme de Justiție, prezidat de către președintele Curții Supreme de Justiție,

Judecătorul I.M., a declarat că el admite cererea de revizuire a întreprinderii reclamante și casează hotărârea sa din 12 iulie 2004 și toate hotărârile care au urmat după redeschiderea abuzivă a procedurilor. Motivul invocat de către Curtea Supremă de Justiție a fost că procedurile de revizuire erau contrare articolului 6 al Convenției, după cum a constatat Curtea în hotărârea principală. Astfel, hotărârea Judecătoriei Economice de Circumscripție Chișinău din 27 octombrie 1999 (a se vedea paragraful 14 de mai sus) a devenit hotărârea irevocabilă în această cauză.

În același timp, Curtea Supremă de Justiție a declarat că hotărârea din 27 octombrie 1999 nu urma să fie executată vreodată pe motiv că reclamantului i s-a plătit întreaga datorie până în anul 2001 și că el era de rea-credință. Curtea Supremă de Justiție nu a detaliat constatarea sa că reclamantul era de rea-credință; totuși, ea a susținut, în întregime, argumentul Ministerului Finanțelor că întreprinderii reclamante i s-a plătit întreaga datorie (a se vedea paragraful precedent). *In fine*, Curtea Supremă de Justiție a considerat că o simplă casare a hotărârii sale din 12 iulie 2004, fără a fi urmată de executarea hotărârii din 27 octombrie 1999 ar putea să nu constituie o satisfacție echitabilă suficientă și a decis *propriu motu* să acorde reclamantului o compensație cu titlu de prejudiciu moral în mărime de MDL 16,000 (969 euro (EUR)).

62. Cinci judecători ai Curții Supreme de Justiție, M.P., S.M., V.D., T.R. și I.O., nu au fost de acord cu opinia majorității și au scris o opinie separată în care ei au declarat, *inter alia*, că, în conformitate cu legislația Republicii Moldova, era ilegal și, de asemenea, era contrar Convenției de a nu executa o hotărâre judecătorească irevocabilă. Mai mult, judecătorii disidenți au exprimat opinia că decizia majorității de a nu executa hotărârea judecătorească era contrară principiului securității raporturilor juridice garantat de articolul 6 § 1 al Convenției, deoarece ea contravenea hotărârii din 27 octombrie 1999, care constituia *res judicata* și care, mai mult, a fost parțial executată. Potrivit lor, hotărârea majorității genera, de asemenea, o violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție. *In fine*, ei au considerat că compensația cu titlu de prejudiciu moral acordată de majoritate întreprinderii reclamante era prea mică.

63. Judecătorul N.C. a scris o opinie separată în care ea a exprimat opinia că majoritatea a greșit atunci când a admis cererea de revizuire depusă de întreprinderea reclamantă. La expunerea acestei concluzii, judecătorul N.C. a invocat aceleași motive ca și majoritatea în susținerea deciziei lor de a nu executa hotărârea din 27 octombrie 1999 (a se vedea paragraful 61 de mai sus).

64. Procedurile penale împotriva conducătorului întreprinderii reclamante au continuat după adoptarea hotărârii principale. La 28 iunie 2007, C.T. a fost achitat de către Judecătoria Centru. Sentința de achitare a fost menținută la 12 octombrie 2007 de către Curtea de Apel. Curtea nu a

fost informată de către părți dacă sentința de achitare a lui C.T. a devenit irevocabilă sau dacă ea a fost contestată cu recurs.

ÎN DREPT

65. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă”.

A. Prejudiciul material

66. În observațiile sale din 15 martie 2007, întreprinderea reclamantă a pretins EUR 2,386,857.99 cu titlu de prejudiciu material cauzat ca urmare a neexecutării de către autorități a hotărârii judecătorești din 27 octombrie 1999 urmată de casarea ei abuzivă la 12 iulie 2004. Suma se constituia din suma principală datorată de către Guvern întreprinderii în temeiul hotărârii judecătorești din 27 octombrie 1999 minus suma care i-a fost deja plătită ei în lunile ianuarie-mai 2004 (a se vedea paragrafele 23 și 26 de mai sus) și partea din datorie pe care aceasta a vândut-o unei întreprinderi terțe (a se vedea paragraful 20 de mai sus) convertite în euro. De asemenea, ea includea dobânda calculată în conformitate cu Codul Civil precum și inflația. Reclamantul a mai cerut să-i fie acordați EUR 470.46 pentru fiecare zi începând cu 15 martie 2007 până la adoptarea de către Curte a acestei hotărâri. Suma totală a pretenției reclamantului calculată la data adoptării acestei hotărâri constituia EUR 2,534,111.97.

67. Guvernul a contestat suma pretinsă de către întreprinderea reclamantă și a susținut că ea nu a suferit vreun prejudiciu material. În susținerea poziției sale și în pofida constatărilor Curții din hotărârea sa principală în paragrafele 134-144, Guvernul a insistat că conducătorul întreprinderii reclamante a săvârșit o infracțiune și că învinuirile împotriva lui (a se vedea paragraful 64 de mai sus) constituiau o chestiune care urma să fie examinată de către instanțele judecătorești naționale. El a exprimat opinia că dacă conducătorul întreprinderii reclamante va fi găsit vinovat în procedurile penale de către instanțele judecătorești ale Republicii Moldova, acest lucru, va exclude, în mod automat, orice responsabilitate materială a Guvernului în procedurile de la Strasbourg și a cerut Curții să nu se pronunțe asupra chestiunii până la hotărârea națională irevocabilă în procedurile penale.

68. În orice caz, Guvernul a contestat metoda de calcul folosită de întreprinderea reclamantă și a susținut că nu trebuia acordată o compensație pentru inflație. El a declarat că anume în această cauză, având în vedere

suma foarte mare de bani, dobânda nu ar trebui calculată în conformitate cu prevederile Codului Civil, ci mai degrabă în baza unei rate a dobânzii anuale de trei procente și a susținut că prejudiciul material total nu putea depăși suma de EUR 1,027,087.

69. Curtea notează că procedura de revizuire prevăzută de articolul 449 al Codului de procedură civilă al Republicii Moldova nu constituie un recurs efectiv în sensul Convenției și că, prin urmare, întreprinderea reclamantă nu era obligată s-o folosească. Totuși, întreprinderea reclamantă a decis să facă acest lucru, acordând, astfel, Curții Supreme de Justiție o șansă de a soluționa definitiv cauza la nivel național. Plenul Curții Supreme de Justiție a examinat cererea de revizuire, iar la 29 octombrie 2007 a pronunțat o hotărâre. Examinând acea hotărâre, Curtea nu poate decât să exprime o îngrijorare serioasă că în pofida jurisprudenței sale abundente cu privire la principiul securității raporturilor juridice și la respectarea *res judicata* în cererile îndreptate împotriva Republicii Moldova și a altor state, și în pofida constatărilor sale din hotărârea principală, Curtea Supremă de Justiție a adoptat o soluție care din nou nu respectă caracterul irevocabil al hotărârii judecătorești din 27 octombrie 1999 într-un mod incompatibil cu Convenția. Într-adevăr, se pare că decizia de a nu executa hotărârea din 27 octombrie 1999 (a se vedea paragraful 61 de mai sus), are drept consecință reducerea la zero a unui întreg proces judecătoresc, care s-a sfârșit cu o hotărâre judecătorească care era „irevocabilă” și, astfel, *res judicata* și care, mai mult, a fost parțial executată. Curtea constată această situație deosebit de regretabilă, dat fiind faptul că hotărârea a fost pronunțată de către Plenul Curții Supreme de Justiție.

70. Examinând argumentele părților și probele prezentate ei, Curtea acceptă faptul că întreprinderii reclamante i s-a cauzat un prejudiciu material ca urmare a încălcării drepturilor sale garantate de articolul 6 al Convenției și articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție. Ea reiterează că o hotărâre în care ea constată o violare impune statului pârât o obligație juridică de a pune capăt violării și a repara consecințele acesteia în așa mod, încât să restabilească pe cât e posibil situația existentă înainte de violare (a se vedea *Brumărescu v. Romania* (just satisfaction) [GC], nr. 28342/95, § 19, ECHR 2001-I).

71. Curtea consideră că în această cauză întreprinderea reclamantă are dreptul de a recupera banii la care ea are dreptul în temeiul hotărârii judecătorești din 27 octombrie 1999, minus toate sumele la care se face referire în paragrafele 20, 22 și 26 de mai sus (MDL 5,291,801). De asemenea, ea are dreptul la compensații pentru imposibilitatea de a folosi acești bani până acum. Luând în considerație prevederile articolului 619 al Codului civil care reglementează calcularea dobânzii de întârziere pentru datoriile care rezultă din relațiile în care nu participă consumatorii (a se vedea *Mizernaia v. Moldova*, nr. 31790/03, §§ 14 și 28, 25 septembrie

2007) și circumstanțele cauzei examinate, Curtea, făcând propriile sale calcule, acordă întreprinderii reclamante suma totală de EUR 2,500,000.

B. Prejudiciul moral

72. Întreprinderea reclamantă a pretins EUR 100,000 cu titlu de prejudiciu moral. Ea a susținut că neexecutarea hotărârii judecătorești din 27 octombrie 1999 și casarea abuzivă ulterioară a acesteia au perturbat grav managementul întreprinderii prin faptul că a făcut imposibilă adoptarea vreunei decizii și a plasat întreprinderea într-o stare de incertitudine completă. Acest lucru a fost serios agravat de sechestrarea abuzivă ulterioară a conturilor bancare ale întreprinderii și blocarea întregii sale activități, în urma căreia întregul personal al întreprinderii a trebuit demis. Mai târziu, după comunicarea cererii, conducătorul întreprinderii a fost lipsit de libertate în baza unor învinuiri penale abuzive pentru a-l forța să renunțe la această cerere. Procedurile penale împotriva conducătorului întreprinderii au constituit o lovitură serioasă adusă reputației întreprinderii. Potrivit reclamantului, presiunile împotriva lui continuă și astăzi, iar Guvernul a refuzat să înceteze procedurile penale împotriva conducătorului întreprinderii, în pofida constatării Curții că acestea sunt abuzive și contrare articolului 34 al Convenției. Conturile întreprinderii rămân sub sechestr, iar conducătorul acesteia are în continuare interdicția de a părăsi orașul.

Reclamantul a citat hotărârea *Sovtransavto Holding v. Ukraine* ((just satisfaction), nr. 48553/99, 2 octombrie 2003), în care Curtea a acordat EUR 75,000 cu titlu de prejudiciu moral și a susținut că în această cauză violările au fost mai serioase, având în vedere violarea articolului 34.

73. Guvernul nu a fost de acord și a susținut că întreprinderea reclamantă nu a adus probe în susținerea pretenției sale formulate cu acest titlu. De asemenea, el a susținut că deoarece reclamantul era o întreprindere, ea nu putea să îndure suferință și neliniște psihică și a citat cauza *Immobiliare Saffi v. Italy* ([GC], nr. 22774/93, ECHR 1999-V) și a cerut Curții să respingă pretențiile întreprinderii reclamante.

74. Curtea reamintește că ea a acordat anterior compensații cu titlu de prejudiciu moral în cauze unde reclamânți erau întreprinderi sau alte persoane juridice (a se vedea, spre exemplu, *Metropolitan Church of Bessarabia and Others v. Moldova*, nr. 45701/99, ECHR 2001-XII; *Sovtransavto Holding v. Ukraine*, citată mai sus; *Ukrainian Media Group v. Ukraine*, nr. 72713/01, 29 martie 2005; și *Comingersoll S.A. v. Portugal* [GC], nr. 35382/97, ECHR 2000-IV).

75. În continuare, Curtea notează că Plenul Curții Supreme de Justiție i-a acordat întreprinderii reclamante echivalentul a EUR 969 cu titlu de prejudiciu material, o sumă, care, în opinia Curții, este insuficientă pentru a compensa violări de o astfel de gravitate ca cele constatate în hotărârea principală. Mai mult, Curtea împărtășește opinia că Curtea Supremă de

Justiție nu numai că nu a acordat o compensație adecvată, dar ea a agravat în continuare situația reclamantului prin faptul că a încălcat din nou caracterul irevocabil al hotărârii judecătorești din 27 octombrie 1999 (a se vedea paragraful 69 de mai sus).

76. Faptul că hotărârea judecătorească irevocabilă din 27 octombrie 1999 nu a fost executată timp de mai mult de trei ani și a fost, ulterior, casată ca urmare a unor proceduri de revizuire abuzive trebuia să fi cauzat întreprinderii Oferta Plus SRL dificultăți considerabile și nu numai în administrarea zilnică a afacerilor întreprinderii. Mai mult, având în vedere motivele Curții pentru constatarea unei violări a articolului 34 (a se vedea, în special, paragrafele 143 și 156 ale hotărârii principale), Curtea consideră că acordarea compensației pentru prejudiciul moral este justificată în această cauză. O astfel de compensație trebuie să reflecte, de asemenea, agravarea situației întreprinderii reclamante ca urmare a hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție din 29 octombrie 2007. Făcând evaluarea sa, în mod echitabil, Curtea acordă întreprinderii reclamante EUR 25,000.

C. Costuri și cheltuieli

77. Reprezentantul reclamantului a pretins EUR 104 pentru cheltuieli poștale și EUR 10,000 pentru costuri de reprezentare.

78. În ceea ce privește cheltuielile poștale, el a trimis Curții copii ale chitanțelor de la DHL. El a susținut că folosirea poștei rapide era justificată în această cauză având în vedere violările articolului 34.

79. În ceea ce privește costurile de reprezentare, avocatul a trimis Curții copii ale trei chitanțe de la bancă prin care a dovedit că lui i s-a plătit suma de EUR 9,723. Primele două chitanțe au dovedit plata sumelor de EUR 2,850 și EUR 1,900 de către întreprinderea reclamantă, iar ultima - plata sumei de EUR 4,973 de către fostul contabil al întreprinderii. Avocatul a explicat că conturile întreprinderii erau sechestrate atunci când i s-a plătit ultima sumă și, de aceea, lui i s-a plătit prin alte mijloace.

80. Reprezentantul a prezentat o copie a unui contract încheiat între el și întreprinderea reclamantă, potrivit căruia reclamantul trebuia să plătească EUR 10,000 cu titlu de costuri de reprezentare. De asemenea, el a prezentat o listă detaliată potrivit căreia el a lucrat 124.5 ore asupra cauzei, percepând un onorariu de EUR 100 pe oră.

81. El a argumentat că numărul de ore lucrate de el asupra cauzei nu a fost excesiv și a fost justificat de complexitatea acesteia și abundența detaliilor.

82. În ceea ce privește onorariul perceput pe oră de EUR 100, avocatul reclamantului a susținut că acesta era în limitele ratelor recomandate de către Baroul Avocaților din Republica Moldova, care constituiau EUR 40-150.

83. Mai mult, el a argumentat că un onorariu pe oră de EUR 100 era rezonabil, având în vedere experiența sa și cauzele pe care el le-a câștigat anterior în fața Curții și a făcut referire la cauza *Boicenco v. Moldova*, în care Curtea a considerat rezonabil onorariul de EUR 75 pe oră.

84. Guvernul a susținut că dl Gribincea nu era un avocat în sensul Legii cu privire la avocatură, deoarece el nu avea o licență eliberată de către Ministerul Justiției. În continuare, el a declarat că contractul încheiat între întreprinderea reclamantă și dl Gribincea, în care ultimul era numit „avocat”, ar trebui considerat nul și nu ar trebui acordate costuri de reprezentare.

85. Guvernul nu a fost de acord cu suma pretinsă cu titlu de reprezentare, numind-o excesivă și ireală în lumina situației economice a țării și a salariului mediu lunar. El a contestat numărul de ore lucrate de avocatul reclamantului și onorariul pe oră perceput de către acesta. De asemenea, el a contestat cheltuielile poștale pretinse de către reclamant.

86. Curtea reamintește că pentru ca costurile și cheltuielile să fie rambursate în temeiul articolului 41, trebuie stabilit faptul dacă ele au fost realmente angajate, necesare și rezonabile ca mărime (a se vedea, spre exemplu, *Amihalachioaie v. Moldova*, nr. 60115/00, § 47, ECHR 2004-III).

87. În această cauză, având în vedere lista detaliată prezentată, chitanțele care dovedesc plata către reprezentant a sumelor pretinse, complexitatea cauzei și aportul avocatului, Curtea acordă întreprinderii reclamante întreaga sumă pretinsă.

D. Dobânda de întârziere

88. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda de întârziere să fie calculată în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. Hotărâște

(a) că statul pârât trebuie să plătească întreprinderii reclamante, în termen de trei luni de la data la care această hotărâre devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, următoarele sume care să fie convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii:

- (i) EUR 2,500,000 (două milioane cinci sute mii euro) cu titlu de prejudiciu material;
- (ii) EUR 25,000 (douăzeci și cinci mii euro) cu titlu de prejudiciu moral;

(iii) EUR 10,104 (zece mii o sută patru euro) cu titlu de costuri și cheltuieli;

(iv) orice taxă care poate fi percepută la sumele de mai sus;

(b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;

2. *Respinge* restul pretențiilor reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 12 februarie 2008, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Fatoș Araci
Grefier adjunct

Nicolas Bratza
Președinte